

MAGYAR KURIR

Bétsből, Februárius' 3-dikán 1818.

Afrikai Ragadozó Státusok.

Genuából a' multt Jan. 10-dikéről illy borzasztó történetet írnak: „A' *Sardiniai* Vice-Consul megérkezett ide *Algirbol*, és ezt a' szomorú hírt hozta onnét magával: Egy *Sardiniai* hajót elől találának az *Algiriai* tengerirablók a' középtengeren, megfogják, *Algirba* bevisszik, és az alatt a' szín alatt, hogy nem jó a' passusa, letartóztatják azt. Ezen igazságtalan tselekedet ellen egyszeriben protestált a' *Sardiniai* Vice-Consul, és minden Tisztitársaival egyetemben elment a' Deyhez, hogy a' dolgot ennek elébe terjessze. A' Dey testörzöitől körül vételve, és kezében kardot tartva fogadta a' Consulokat. Az előtt való este még egy más gonoszság is történt: t. i. a' Dey az *Anglus* Consulnak fiát, és két testvére' leányait az utszán nyilvánosságosan magfogatta, és a' fiút tömlöztbe, a' leányokat pedig a' *Serailba* hurtzoltatta, hol ezeket tüstént török ruhába öltöztették. Most már a' Consulok ezen természetet megháborító szilajság ellen szót tettek, mellynek hallására annyira tűzbe jött a' Dey, hogy egyszeribe megparantsolta testörző kapitányjának, hogy a' tömlöztben lévő ifju embernek a' fejét mindjárt elüttesse, és az Audientziás szálának ajtaja elébe tétesse, ha ezen protestálásnak engedni kellene. A' szerentsétlen ifjú jelen lévő attyának testét borzadás futotta-el, ezen kegyetlen fenyegetőzésnek hallására, és kérte Tisztitársait, hogy ne is kérjék most az egyszer többet a'

Deyt. A' következő napon parantsolatot kapott a' *Sardiniai* Consul, hogy *Algirbol* hirtelen takarodjon-el; leányát pedig ettől is az előtt való éjtzaka erőszakosan elragadták, és a' két *Angliai* leányokhoz a' *Serailba* vitték. Ha már ezeknek a' fertelmes szilaj tselekedeteknek csak a' fele igaz is: még is méltó, hogy ezen *Barbarusok* ellen egész *Europa* haragja fellobbanjon.

Prusszia.

Prusszia most 3 millió font *Sterlinget* költsönöz *Londonban*, *Rotschild* és *Barandon* nevezetű Bankiroktól, 36 esztendőre 5 proCento *Interesre*. Zálogul *Prussziának* jövedelmei, és a' *Királyi* jószágok vannak feltéve. Az *Intereseknek* félesztendei időhatárookban lejendő megfizetésére pedig bizonyos különös jövedelmek engedődnek a' *Berlini* *Tengeren* *Kereskedő-Társaságnak* által, hogy ez azokból, az *interest* rendesen fizesse.

Jan. 17-dik és 18-dik napjain a' *Király* ő Felségének parantsolatjából a' *Koronázás'* és *Rendek'* innepét szentelte *Berlin*. Az első napon dél előtt 10 órakor össze gyültek a' *Fekete Sas'* *Rendjének*, a' *Veres Sas'* *Rend'* mind a' három osztályainak, az *Érdem-Rendnek*, a' *fekete és fehér pántlikás vas kereszt Rendje'* első 's második klassziséjának, — és a' *St. Johanniták* *Rendjének* meghívott vitézei, úgy nem küömben a' *katonai* 's *közönseges* *betsület-jel'* első 's második klassziséjában lévő személyek a' *Királyi* *várban* a' *Ritter Szalában* a' *Királyi Thronus* előtt. *Jobb felől* állottak a' *Koronaörökös*,

és minden Kir. Hercegek, bal felől a fekete 's veres Sas Rendnek vitéze, középen pedig azok az új vitézek, kiket Jan. 15-dikén nevezett-ki ő Felsége. A többi helyet a többi vitézek foglalták-el. General Lajtnánt *Pirch* II. alkalmatossági-beszédet tartott azokról a tárgyakról, mellyekre mindent Vitézi Rendje emlékeztethet. Ez első napon történt; Jan. 18-dikán pedig elébb pompás istentisztelet az után pedig nagy ebéd volt.

Frantzia Ország.

Manson Asszonyon kívül, kinek könyvét már 6-dikszor (sőt németül itt Bétsben is) nyomtatják, még egy másik ifjú asszonykának pere is foglalatokodtatja most a Párisi közönségnek figyelmetességét. Ez az ifju asszony a férjét azért-é, hogy öregellette, vagy más valami okból, elég az hozzá, hogy elhagyta, és egy Kapitányhoz tsapta magát. Az asszonynak törvényes férje még mind szerette feleségét, és sokat próbál-gatta magához vissza édesíteni, de hiába. Egyszer a *Palais Royalban* sétálgat, hát az asszony a Kapitány karján egyszer tsak elébe akad. Az ember kezdi mosni az asszonyt, az asszony pedig hideg vérrel kéri a Kapitányt, hogy goromba férjét egynéhány páltza ütéssel hozza észre. A Kapitány ezt megteszi, és így kerekedett a per. A férj a feleségét elébb be vádolta, a feleség pedig a férjét azután azért panaszolta-be; mivel míg vele lakott, rosszul bánt vele.

Egy harmadik asszonyság pedig t. i. ama *Dufay* Oberstertől duellálás közben agyon lövetett *Generalis Saint Morynak* az özvegye, férjének megöletéséért törvénykezik Párisban. Minthogy az említett asszonyság egy Frantzia országi Paírt is részesnek mond ezen általa úgy nevezett gyilkosságban: tehát a dolog a Paírek kamarája elébe van utasítva.

Perpignanban karátson előtt való este éppen az éjféli *Mise* alkalmatosságával a fő Templomnak tornyában egy

35 mázsás harang leszakadt. A harangozók közül egyet egészen öszve szakított; de többeket is érhetett volna a szerentsétlenség, kivált éjtzaka lévén.

Másik szerentsétlenség *Luisy* nevű faluban történt. Valami úton belopódzott egy nyuszt egy házhoz, a hol egy hat hetes, és egy 8 hónapos gyermekek magokban voltak a böltsőben. A vérszopó állat nekik esett, és mind a ketőnek a vérét kiszívta. A fiatalabb egyszerűben módjárt meghalt, a másik pedig, melly magát úgy látszik hogy oltalmazta, mivel kezei meg voltak sebesítve, olyan állapotban volt, hogy még reményleni lehetett megmaradását. Az anyok haza jövén, gyermekeit öszve martzangoltatva, a gyilkos állatot pedig a böltsőben kedvére aludva találta. El lehet gondolni, hogy nem soká tűnődött rajta, hogy mi tévő legyen e gonosz állattal; egybe agyon sujtotta azt.

Nagy Britannia.

Az Afrikának belső részébe tapasztalás végett szándékozó társaság *Sierra Leoneba*, mint innen írják, vissza tért. *Rio Nuneztől* tsak mintegy 150 mért. földre mehettek előre, itt egy nemzettség egyátallyában nem botsátotta őket tovább, úgy hogy vissza kellett nekik indulni. Majd tsaknem mind elveszett valami marhát tsak elvittek magokkal. A katonaság közül több tiszték, 200 közlegényből pedig, a mi különös, tsak kettő halt-meg. Kapitány *Campell*, *Rio Nunezben* halt-meg visszatérése után két nappal.

Plymouthban a bajonéttal való hadakozásnak valami új módjával tettek most próbát. A megtörténhető veszedelemnek eltávoztatásáért a bajonétnak a végire mind olyan gombokat raktak, a milyenek a vivó rapirokon vannak. Két regimentek állottak-ki, egyik a régi, másik az új módon tsatázott. Tsakugyan az új módon tsatázók győztek.

Egy Coutts nevű Bankir közelebb 5000 font Sterlinget ígért egy híres Orvosnak esztendőnként azért, hogy semmi más beteget soha ne gyógyítson, hanem minden tudományát és figyelmét egyedül csak ő reá fordítsa.

Északi Amerikai Egygyesültt Státusok.

(Folytatása az Elölülő' azon beszédnek, mellyet az a' Congressus elkezdődésekor mind a' két Háznak, Követe által, küldött)

Hazánknak belső állapotja olly kedvező, hogy nem csak több mint 18 millióból álló adósságból kifejtődztünk; de még a' Kintstárban 6 millió Dollár maradt is. Külömben is Finantziánk úgy áll, hogy minden esztendőben a' bevéte-
lünk több mint 2 millió Dollárral mulja sellyül kiadásinkat. Azt a' 15 millió Dollárból álló adósságunkat, mellyért *Bo-
parte*, *Louisianát* nekünk által engedte 1819-ben egészen kifizethetjük. De még a' *Mississippi*' Capitalist is ugyan ezen esztendőben az e' végre kimutatott státus földjei által semmivé tehetjük, melly meglévén még azt is elérjük, hogy esztendeji jövedelmünk több mint 4 millióval fogja rendes kiadásainkat meghaladni. A' hadi departamentumnak utolsó jelentése szerént 800,000-re lehet hadi erőnket tenni. A' regularis szárazsi katonaság az Atlanticum Tenger mentében és a' belső szélekre van kiállítva. Tengeri erőnkre nézve szükségesnek találtuk erős hajókat tartani mind a' közép tengeren, mind a' *Mexicói* Tengeröbölben.

Az *Erie*-tavánál lakó Indus nemzettségektől, úgy a' *Cherokeese*ktől is földeket vásároltunk, mellynél fogva reménylhetjük, hogy birtokaink egész *Michiganig* ki fognak terjedni, és *India*'s *Illinois* Státusokban lévő plántalaksaink apródonként egyesülnek a' *Missouri*-*ribeliekkel*. Délfelé basonló hasznos következesek várakozóznak reánk. Illy éria-

si lépéseink mellett kötelességünk a' hazafiaknak pallérozásáról gondoskodni. Egy olyan Status melly vadászokból áll, tsak szörnyü nagy kiellen pusztákon állhat-fel. Nem maradhat az meg a' pallérozott népnek egymáshoz való köszörülődésével, és nagyobb erejével, de törvény szerént meg sem kell neki maradhatni; mert a' föld minden embereknek adatott, hogy annyi lakjon rajta, a' mennyi tsak elfér. Nagyon szép, hogy az *Erie*-tavánál lakó Indiai nemzettségekkel való alkuban a' fenntartott földbirtokban a' volt a' tzel; hogy ezek az Indusok szokjanak a' magános birtoknak ideájához, és a' földműveléshez; esztendőnként való segedelmet is ígértünk nekik, egyéb szükségük tellyesítésére. A' Congressus ítélje-meg, hogy nem kellene-e még másféle segedelemmel is lenni erántok, hogy a' polgári életben minél gyorsabb lépésekkel mehetnének előre.

Ebből reánk nézve az a' haszon háramlik, hogy bátorságba vagyunk helyeztetve. A' tavak, a' *Mississippi* és *Mobile* mellé plántált, és regularis katonaság oltalma alatt lévő népünk olyan sántz gyanánt fog szolgálni, melly az Indusokkal ha egészen el nem hagyathatja is ellenségeskedéseiket, de apródonként tsak törri azokat. Az Indusok apró fegyverekhez lévén szokva, városokat nem lesz szükség itt épitenünk, holmi apró futó sántzok is ha ágyukkal oltalmaztatnak, jó szolgálatot tesznek ő ellenek. Tsak a' partokon és belől az Országban kell erősegekről gondolkozni. A' *Fundy Bay*-tol fogva egész a' *Mississippiig* ezektől fog kereskedésünknek bátorsága nagy folyóvizeinken függeni.

Ezen 's több efféle okokból azt lehet reményleni, hogy a' Status földjeinek a' betse megjavul. Délre, 's Nyugotra több új Statusok fel vagynak a' Szövetségbe vétetve, és valahol eladó földek vannak, ott mindenütt jól organizáltt hivatalok van-

nak felállitva. Ha majd az Indusok ellenségeskedéseik megszűnnek, hihetőkép-
pen meg fog a' kivándorlóknak száma
nevekedni; ha pedig ez megesik, jobban
keresik mindjárt a' földet. A' Nemzetnek
ebben az esetben azon kell lenni, hogy
a' kivándorlók minden módon buzdittas-
sanak a' vételre, de ebből tsakugyan ma-
gának a' nemzetnek kell a' legelső hasz-
not huzni. Mert tegyük-fel, a' nagy Ca-
pitalisták vennének most igen sok darab
földeket, utóbb felvernék az árrát, és
kié lenne a' haszon? De még a' kiván-
dorlásokat és megtelepedéseket is úgy
intéznék ezek a' magános személyek, a'
mint magokra nézve hasznosnak találnak.

Ha jelenvaló környülállásainkat meg-
vizsgáljuk, úgy találjuk, hogy min-
den oldalról igen kedvező az állapotunk.
De sokkal boldogabbak lennénk, ha jó
utaink és kanalisaink volnának. Már er-
ről a' dologról az utolsó ülésben volt szó,
de az az ellenvetés, hogy a' Congressus-
nak efféle javításokat nints jussa behozni,
ketté vágta a' dolgot. Az igaz, hogy én
magam is hosszas gondolkozás [után úgy
találtam, hogy a' Congressusnak ez a'
jussa nintsen: de van jussa a' Statusok-
nak azt javasolni, hogy a' Constitúción
e' részben tegyenek változást. Valamint
még a' Constitúciónak természete hoz-
za azt magával, hogy kétséges esetek-
ben ilyen meghatalmazásról gondoskod-
junk; úgy bizonyosan roménylhetjük,
hogy ezt a' hatalmat, valamikor az szük-
séges, mindenkor megnyerjük. E' jelen-
való esetben a' dolognak hasznos volta,
és az uralkodó egyetérzés kezesek a' fe-
lől, hogy a' tejendő ajánlásnak lesz fo-
ganatja. És ha tsak ugyan így lesz a'
dolog, jó lesz még a' jóvállott változás-
hoz azt is hozzá ragasztani, hogy a' Con-
gressusnak legyen hatalma Oskolák fun-
dálására, és a' tudományoknak terjesz-
tésére.

Kéz miv eink a' Congressusnak to-
vábbi figyelmelességét megkivánják. Nagy
az azokra fordított tökepenz; de szép az
előmenetel is.

A' mi a' közönséges épülete-
ket illeti, sajnálni lehet, hogy a' Ca-
pitolium még nints olyan állapotban,
hogy titeket befogadhasson. Két szárnyai
talán a' jövő ülésig készen lesznek, úgy
hogy ott gyülhettek össze, a' közepének
is nem sokára el kell készülni, hogy más
hivatalok, mellyeknek most az épület
szűke miatt magános épületekben is kell
szorulkozni, minél előbb helyet foglal-
hassanak benne. Igen sok nemzetek ki-
váltképpen pedig a' régi világnak szabad
Statusai, felette sokat tartottak fő váro-
saiknak kiszépítése felől. A' Nemzeti kor-
mánynak egy állandó helyre szegezésé-
ben való politika, és az ennek végrehaj-
tásában kimutatott buzgóság bizonyítja,
hogy e' részben mi sem vettük fél válrol
a' dolgot. A' mi szinte közepén való fe-
vésünk az egyességnek legszélsőbb déli
's északi határszélei között, és nyugotrol
egy hajókázható vízzel való szomszédsá-
gunk ismét azt mutatja, hogy okosan ki-
volt tsinálva az erre való rajzolat.

Ha körül nézzük Statusainkat, külö-
nös örömet érezhetünk midőn megszaba-
dító seregünknek régi tisztjei, 's katonái
akadnak itt ott elénkbe. Ezek a' na-
gyon érdemes polgárok már többnyire a'
halálnak karjai között pihennek; de sokan
vagnak még közzülök olyanok életben,
kik szegénységben és valóságos nyomor-
ruságban sínlődnek. Ezek a' haza' hálá-
datosságára méltán számot tarthatnak.
Egynéhány esatendők mulva örökre el-
vesz ennek kimutatására az alkalmatos-
ság. Valóban már olly régitske a' dolog,
hogy nem igen sokan lesznek, kiket ezen
gondoskodás meg fog örvendeztetni.

Minthogy belső adó nélkül is elég a'
Statusnak jövedelme ez idő szerént való
költségeinknek kielégítésére: tehát küte

Ijes vagyok a' Congressusnak az adóknak eltörlését javasolni. Adót vetni a' népre, mikor a' Statusnak szükségei azt kívánják, kiváltképpen valamelly szabad nemzetnél, a' leghörszentebb köteleztetések sorába tartozik. Ezeknek lelkiismeret szerént való tellyesítése a' nemzet' virtusának, és annak a' jele, hogy az maga magát tudja igazgatni. De az adóknak megszüntetése has onlóképpen a' nép képviselőjinek kötelességek. Mi tudjuk, hogy a' szükség idején, melly példás hívséggel viseltük a' terket. Most szerentsésnek tartom magamat, hogy ugyan ezen teréhnek a' nemzetről való levételét javasolhatom, hasonló készséggel sürgetvén majd valaha, ha a' szükség úgy hozná magával, annak újra lejendő fellevevését.

Washington Dec. 26-dikán 1818.

James Monroe.

B é t s.

E' folyó esztendeji Jan. 1-ső napján költ Felséges végzésénél fogva Erdélyben a' Repsi Széknél Király-Biró Titt. Krausz János urat, 35 esztendőök elforgása alatt különböző tulajdonságokban tett hasznos szolgálatinak, és a' Felséges Uralkodó Ház eránt megbizonyított hívségének tekintetéből, Erdélyi nemességre méltóztatott Felséges Urunk kegyelmesen emelni ezzel a' Praedicatummal Ehrenfeld.

* * *

A' multt Januariusnak 31-dikén délelőtti 9—10 óra között függesztették fel azt a' híres Grasel György haramját két tzimborástársaival egyetemben a' Burg

és Schotten nevü kapuk között lévő sántz térségen, kinek míg szabadon volt utóbb mar olly nagy hire kerekedett mint a' Tatarjárásnak. Mind a' hárman Morvába valók voltak, és Grasel ugyan 27, a' más kettő közzül is egyik ugyan annyi, a' másik pedig 28 esztendő volt. Mind a' hárman szökött katonák, és majd tsak nem minden elkövetett gonoszságaikban részesek voltak. Míg a' siralmas házban kitétetve voltak, eleinte reménylették, hogy talán kegyelmet nyernek; Grasel keményen viselte magát, még első este úgy beszéltek, hogy egy magatsinálta notát fuddogált is; de azután mind ő, mind pajtásai megtsüggedtek. Olly nagy az ő rablásaiknak, tolvajságaiknak, 's pusztításaiknak a' száma, hogy az a' két gyilkosság is azokhoz járulván, mellyet Grasel egy Obergrünbachbi Witzman nevü vendégfogadóson, ki ötet meg akarta fogni, — és mind a' hárman egy 60 esztendő aszszony személyen, halálra kinezván azt, elkövették, a' törvény halált ítéltek fejekre. A' másik kettőnek ezek a' neveik: Fährding Jakab, és Stangel Ignätz, emezt szép Nätzinak is nevezték.

* * *

Ennek a' hónapnak első napján jött ki egy híradás itt Bétsben, mellyben a' Stempel, levéltől 's postakotsitol járó pénz' fizetésére szükséges apró ezüst's Conventziósnemü rézpénznek kaphatására egy felváltó-intézetnek felállittatása tétetik közönségesse. Van ez a' Dominicanusok' épületében Nro. 713. a' második Udvárban balra a' legelső ajtónál. Nyitva van az minden nap vasárnap 's innepnapokon kívül délelőtti 9—12, délután 3—6 óráig a' közönség szolgálatjára.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Budáról Januarius 29-dikén. A' Magyar Kir. Penziói Intézet a' multt hónapnak 18-dikán tartotta, a' Magyar Kir. Helytartó Tanátsnál Tanátsos, Mélt. Borsodi 's Katymári *Latinovits János* ö Ngának előlülése alatt fél esztendei rendes ülését. Ez alkalmatossággal az Intézetnek előmenetele forogván szóban, úgy tapasztaltatott, hogy az 1817-diki Sept. 7-dikén tartatott üléstől fogva mostanig 15 új tagokkal nevedett az Intézet, úgy hogy már most 477-en vannak az Intézetnek minden tagjai öszveséggel. — A' rendes 1-ső 's 2-dik rendű penziót, 300, — 200, — 150, és 100 ftjával ugyan azon Intézetnek fundusából most 5 nyomorék, és szolgálaira éppen nem alkalmas személyek, 60 özvegyek, és 15 árvák huzzák. Az Intézetnek tökevagyonna pedig áll 234,362 ftokból.

* * *

Több személyek gyönyörűséggel tapasztalták e' folyó hónapnak (17 - dikén) egy közönséges embernek ezen nemes tselekedetét Pesten: midőn a' mondott napon a' jég megindult a' Dunán, még a' jégen volt egy öreg ember, a' ki elkészett. A' mint látja a' sarkában lévő veszedelmet, töprenkedve szaladt majd a' Pesti majd ismét a' Budai part felé; de a' mint látta, hogy már a' partra ki nem verekedhetik, elszánja magát, és szinte a' víz közepén megáll. Hirtelen csak ott terem a' Pesti partrol mellette egy ember. Mindenek azt gondolták, hogy ez is Budára akar által menni, és vakmerőségből tesz próbát. De nem, — a' másoknak kimentésére ment ez, hogy azt a' partra kivezesse. A' megijjedt ember most már ennek a' megszabadítására ment

embernek biztatására sem bátorkodott megindulni; hijjába nyujtotta kalauzza neki kezeit, nem akart tellyességgel utána menni. Utóbb az édesgetések helyett amaz is elő veszi a' botját, és hogy mind a' ketten oda ne vesznének, erővel kikergette a' balgatagot a' partra. A' parton állók ditséretekkel halmozták a' jó, szívű szabadítót.

* * *

Rumáról e' következő dolgot írják. Fél órányi távolságra van ide *Margyelosk*, hol a' minap Gróf *Pejachevich Nep. János* ö Ngságának 54 kazal szénáját estvéli 7 óra tájban valami istentelen gonosztévők meggyujtották. Egyszerre 4 oldalrol ütötte-ki magát a' tűz, úgy hogy ha szinte nem széna, hanem más lett volna is, még is nebezen lehetett volna oltani. Senki még csak nem is közelíthetvén hozzá, mind az 54 kazal hamuvá lett. Olly nagy világosságot terjesztett-el ez a' szörnyű nagy tűz, hogy a' Szeremségnek nagyobb részében, bár éjtzaka felé volt is az idő, még is olyan világos volt, mint mikor a' legszebben fénylik valamelly tiszta nyári estve a' hold világa. *Péterváradján* és egyébütt hasonlóképpen lehetett a' világosságot látni, hanem itt némellyek valami természeti jelenésnek tartották azt. Hogy tolvajok munkája volt, a' következés annyiban megmutatta; mivel ugyan az nap estve egy gabonakereskedőnek házára rá ütöttek azok, de jól be lévén az zárva, a' ház szegletét kezdték ásní. Azonban éjtzakának az idején az emberek az utszakon fel 's alá futkozván ezzel a' szándékokkal is fel kellett nekik hagyni. Éjféltájban egy szappanosnak a' házát lépték meg, és egészen kirabolták.

Megtisztelések:

A' *Göttingai* Tudós Társaság a' közelebbi múlt esztendőben, N. E. Görög Metropolitá 's *Karlovitzi* Érsek *Stratimirovits István* ö Excját, a' maga tiszteletbeli tagjává kinevezte.

Cs. K. Kamarás és Fő-strázsamester Mélt. Nagy-Ajtai *Cserey Farkas* ö Nga, ama megboldogult *Kitaibelnek* emlékezetére, Erdélyben, a' maga *Krasznai* kertében, éppen azon a' helyen, a' hol egy szőlőlevelű *Kitaibelfüve* (*Kitaibelia Vitifolia*) van, *Kitaibel*' nagy érdemeinek megtisztelése végett egy emlékeztetőt állított fel, e' következő fellyül irással:

MEMORIAE
PAULI KITAIBEL
SACRVM
QVI
BOTANICES STVDIVM NON MODO
COLVIT ASSIDVE
SED
PROMOVIT ETIAM INDEFESSE
AD
EXEMPLVMQVE
PUDALIAE PRAESTITERVNT GENTES
IN PANNONIA
OPES HVIVS NATVRAE REGNI
DETEXIT VVLGAVITQVE
ERVDITE ET NITIDE
HINC NOMEN ET MEMORIAM EIVS
IPSA VEGETATIO
AERE PERENNIVS REDDIT.

H i r a d á s.

Az Aradi Magyar Királyi Cameralis Praefectusság részéről, legfelsőbb rendelkezésének következtében, e' következő Fiscalis jószágok, ugymint:

Tok, melly helységben találtnak 19 $\frac{3}{4}$ jobbágytelekek, 199 házhelyekkel,

továbbá 25 zsellérek, 5,325 holdból álló erdőség 3 darabban, 29 $\frac{1}{2}$ hold szántó-föld, 14 $\frac{1}{4}$ hold rét, 1 Szilvás kert, 1 malom, 1 kortsma mellyben bort és pálinkát szoktak mérni; és áll 2 szobákból, 1 konyhábol, egy 12 darab marhára való istállóbol, 1 pajtából és kertből, úgy szinte egy mésztető kementze, és végre vámi haszon is van, melly utolsó az esztendőji jövedelem $\frac{1}{6}$ részének $\frac{1}{5}$ részéből áll.

Iltyó, melly helységben találtnak 21 $\frac{5}{8}$ jobbágytelekek 118 házhelyekkel, továbbá 25 zsellérek, mintegy 1,549 hold erdőség, egy 4 holdat 460 quadrat ölettevő szőlőkert, 54 hold szántó-föld, 246 hold irtás, 1 káposztáskert, a' vámhaszon $\frac{1}{6}$ részének negyed része, egy bor, és pálinka kortsma, egy Urasagháza, mellyhez tartoznak 5 szoba, 1 kamara, 1 két száz akóra való pintze, egy 16 darab marhára való istálló, 4 pajta, 1 két száz mérős hombár; továbbá szarvas marhának és sertéseknek való ól, 1 pajta a' pálinka ház szükségire, és 3 kukoritzatartó kasok.

Szelisztye, melly helységben találtnak 9 $\frac{6}{8}$ jobbágytelekek, 39 házhelyekkel, továbbá 15 zsellérek, 878 $\frac{1}{2}$ hold erdőség, 86 hold szántó-föld, 40 hold rét, 3 hold irtás, 1 holdas szilvás kert, nem külömben egy vendégfogadó, a' Maros vizén egy malom, a' vámhaszon $\frac{1}{6}$ részének 4-ed része

e' f. eszt. Jun. 30. dikán *Aradon* a' Praefectusság épületében tartandó közönséges kötyavetyénél fogva 3 egymás után következő esztendőkre, ugymint az 1818. diki Nov. 1. ső napjától fogva az 1821. diki Oct. utolsó napjáig inclusive, a' többet-igérőnek árendába fognak adattatni. Hogy azonban tudják előre is mihez tartani magokat azok, kiknek ezen árendához kedvek volna, egyszersmind e' következő feltételek is közönségessé té-

tetnek: 1) minekelőtte valaki a' licitati-
 óhoz bötsáttatna, meg kell neki mutat-
 ni, hogy van-é annyit érő jószága a'
 mennyit az árendapénz és akár a' jószág-
 ban akár pedig a' fundus instructusban
 minden esetre történhető kár lenne. 2) Az
 első kikiáltás' alkalmatosságával, mind-
 járt le kell a' Bánatpénznek 10/100 részét
 tenni, külömben licitálni sem lehet;
 végződén a' kótyavetye, ez a' pénz a'
 legtöbbet ígérőnek vagy visszaadódik,
 vagy az előrefizetendő árendapénzbe tu-
 dódik, a' többi Licitansoknak pedig tús-
 tétnt visszaszolgáltatódik. 3) A' megha-
 tározott árenda fizetési summát minden-
 kor fertály esztendőnként előre az Aradi
 Cameralis Perceptorika zszába le kell ten-
 ni, ha pedig ez a' fertály esztendőnek
 elején legfellyebb is 14 napnál tovább
 maradna: minden további megintés nél-
 kül kitétetik az árendás az árendából.
 4) Az árendából származható peres dol-
 gokban, a' N. M. Magyar Kir. Udv. Ka-
 mara ítélete alá kell magát az Árendás-
 nak vetni. 5) Az erdőknek megtartásá-
 rol és őriztetéséről az Uraság saját költsé-
 gén fog gondoskodni, ellenben az áren-
 dás köteleztetik: 6) az Uraság épületeit
 reparáltatni, 's megjobbítottatni annélkül,
 hogy költsége megtérítettne; hanem min-
 den nevezetesebb jobbitásnak a' rajzolat-
 jat felsőbb megvizsgálás és helybehagyás
 végett a' N. M. Magyar Kir. Udv. Ka-
 marának be kell küldeni. 7) az Árendás
 minden árenda' elengedésről, vagy kár-
 pótlásról lemondjon. 8) A' gazdasági esz-
 közökről és a' fundus instructusrol az ál-
 tal adáskor egy Inventarium készitődik,
 — az épületek leiratnak, minden meg-

betsültetik, úgy hogy eltelvén az árenda
 ideje mindent ugyan azon állapotban, és
 betsben kell vissza adni. 9) Az általadás,
 betsülés és visszavétel törvényes Várme-
 gyei tanuk előtt esnek - meg. 10) Az
 árendának több feltételeit meg lehet mind
 Budán a' N. M. Magyar Kir. Udv. Ka-
 maránál, mind pedig Aradon a' Praefe-
 ctuságnál tudni. Budán Januárius 10-di-
 kén 1818.

H i r d e t é s.

Kálozon T. N. Fehér Vármegyei me-
 ző városban a' reánk jövő Apsilisnek 14-
 dikén a' helybéli ser, és pálinka házok,
 ugy a' kereskedésbéli bolt is, a' hozzá-
 tsatolt Urasági jusokkal egyetemben lici-
 táltatni fognak.

A' Serháznál vagyon hat szoba, két
 konyha, kamara, pintze, bolt, tágo-
 serház, tsiráztató pirtze. — A' Pálinka ház-
 nál vagyon két szoba, konyha, kamara,
 több kazánra való pálinka ház, egy al-
 kalmatos kuttal. — A' két épület között
 vannak nagy ló, tehén, és göből istállók.

A' kinek kedve lesz ezen haszonvé-
 teleknek kibérlésére a' reánk jövő Aprí-
 lisnek 15-dikén magát a' Kálozi Tiszt-
 ségnél jelentse. Költ Kálozon Jan. 20-
 dikán 1818.

Tudományos Jelentés.

A' Prof. Szlemenits úr Discussiójára,
 mellyet irt a' Ratio Jurispru-
 dentiae e nevü munkátska ellen, a' fele-
 let már felső helyen Revisio végett be-
 adatott, és rövid idő mulva ki fog nyom-
 tattatni.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —

Januárius 30-dikén 297 $\frac{3}{4}$ — 31-dikén 298 $\frac{1}{2}$ — forintot.

Marhahúsnak fontja Bétsben, Februáriusra, 27 krajtzárra határoztatott